

Beslut

**efter vidgad kvalitetsgranskning
vid Årjängs gymnasieskola
i Årjängs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Årjängs gymnasieskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Årjängs gymnasieskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

- Rektorn behöver göra en bred uppföljning av skolans kunskapsresultat och sätt dem i relation till undervisningens genomförande så att utvecklingsåtgärderna grundas i konstaterade behov av utveckling i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så eleverna får möjlighet att reflektera över sitt lärande och får strategier för att kunna ta ansvar för sitt eget lärande.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, ta fram och implementera förhållningssätt på ett sätt som leder till gemensamma främjande och åtgärdande insatser för studiero, så att eleverna inte störs i sina studier.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda lärarnas samverkan gällande betyg så att de på ett systematiskt sätt kvalitetssäkrar betygen utifrån ett likvärdighetsperspektiv.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **2025-10-31** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till skolenhetens namn (Årjängs gymnasieskola) och Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2025:624) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa och inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorns kvalitetsarbete utgör inte en grund för att utveckla undervisningen. Nuvarande rektor saknar en tydlig bild av hur uppföljning och analys av kunskapsresultat har skett tidigare. Rektorn kopplar inte samman uppföljning och analys av resultat med undervisningens genomförande eller värdegrundens integrering. Rektorn följer upp kunskapsresultat vid bestämda och återkommande tillfällen. Uppföljningen av kunskapsresultat sker dels vid mitterminsavstämningar, dels vid läsårsslut. Vid mitterminsavstämningar följs preliminära kunskapsresultat för respektive klass upp och nuläget för respektive elev tas upp. Vid läsårsavslut följs alla betyg samt resultat från nationella prov upp av rektorn varpå samtal med personalen förs. Det saknas dock en systematik i uppföljningen av undervisningens genomförande såväl som värdegrundens integrering i undervisningen. Även om lärarna analyserar sin egen undervisning vid läsårsavslut gör rektorn ingen övergripande analys eller sätter lärarnas analyser i relation till kunskapsresultaten. Uppföljning och utvärderingar av undervisningen sker snarare informellt i samtal mellan lärare. Rektorn saknar därmed en sammanhållen bild av undervisningens framgångsfaktorer och utmaningar. Nuvarande rektor planerar för att utveckla skolans systematiska kvalitetsarbete genom strukturerad uppföljning av undervisningens genomförande, fler uppföljningar av kunskapsresultaten och ett analysarbete som sätter undervisningens genomförande i relation till resultaten.

Rektorns beslut om prioriterade utvecklingsområden saknar följaktligen en tydlig koppling till identifierade behov i verksamheten och undervisningen. I granskningen framkommer behov av utveckling, exempelvis genom kvalitetsskillnader i undervisningen.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn ger svag ledning för skolans pedagogiska utvecklingsarbete och har inte skapat en tydlig organisation för samverkan. Skolans systematiska kvalitetsarbete har varit personbundet och utvecklingen av undervisningen har framför allt skett informellt snarare än att rektorn leder det. Även om alla lärarna träffas veckovis för samverkan står sällan utveckling av undervisningen i fokus. Elevhälsan och lärarna inte samverkar inte heller på ett systematiskt sätt om att utveckla ordinarie undervisning, exempelvis gällande anpassningar till elevernas skiftande behov och förutsättningar. Skolan saknar utbildad specialpedagog. Rektor uppger dock att de har tillgång till specialpedagog på andra skolor inom kommunen.

Skolan har tydliga rutiner och förhållningssätt, exempelvis gällande frånvarorapportering och anmälan om kränkande behandling. Skolan har flera obehöriga lärare som visserligen introduceras till skolans rutiner och förhållningssätt, men det sker främst informellt snarare än systematiskt. Några lärare på skolan saknar behörighet för ämnen som de undervisar i, men de har inte handledning från en behörig lärare i samma ämne.

Rektorns jämställdhetsarbete

Rektorn ger svag ledning av skolans jämställdhetsarbete. Även om kunskapsresultaten följs upp utifrån kön saknar nuvarande rektorn en tydlig bild av hur resultaten ser ut eller om hur de följs upp i relation till om alla eleverna får samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett kön. Enligt skolans kvalitetsrapport finns betydande skillnader mellan pojkars och flickors kunskapsresultat men det saknas en analys av orsakerna till det. Det pågår dock insatser för ökad medvetenhet kring jämställdhetsfrågor. Arbetet leds av en förstelärare på uppdrag från rektorn men består främst av punktinsatser riktat till eleverna på teman som knyter an till värdegrunden. Nuvarande rektorn planerar för att initiera ett medvetet jämställdhetsarbete som innefattar uppföljning under vårterminen 2024.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver göra en bred uppföljning av skolans kunskapsresultat och sätta dem i relation till undervisningens genomförande så att

utvecklingsåtgärderna grundas i konstaterade behov av utveckling i undervisningen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn saknar både en systematisk uppföljning av kunskapsresultaten och ett analysarbete med att sätta resultaten i relation till undervisningens genomförande. Rektorn kan därmed inte heller visa på vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns i verksamheten. Om rektorn skulle följa upp kunskapsresultaten och sätta dem i relation till undervisningens genomförande skulle det skapa en god grund för en analys av vilka utvecklingsbehov det finns i undervisningen. I förlängningen skulle det även kunna leda till en potentiell förbättring av elevernas kunskapsresultat.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att för det första utveckla uppföljningen av kunskapsresultaten genom att på aggregerad nivå följa upp och sammanställa dem. För det andra rekommenderar myndigheten rektorn att följa upp undervisningens genomförande. Det kan exempelvis ske genom egna eller elevhälsans strukturerade lektionsobservationer, strukturerade auskultationer mellan lärare, sammanställning av lärarnas egna analyser av sin undervisning eller rektorns deltagande i utvärderande kollegiala samtal om undervisningen. Rektorn behöver sammanställa underlaget och skapa sig en bild av framgångsfaktorer att sprida och utvecklingsbehov att förbättra. Utifrån detta kan rektorn fatta bedriva ett utvecklingsarbete som tar sikte på undervisningen genom välgrundade och relevanta beslut om insatser som ska genomföras utifrån behoven som har konstaterats. Insatserna kan gälla både skolan som helhet och enskilda lärare eller lärargrupper. Rektorn behöver även följa upp om dessa får avsedd effekt. För vidare läsning rekommenderas Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete¹ och rapporten från Skolinspektionen om rektors ledarskap².

¹ Skolverket (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet. Skolverkets allmänna råd med kommentarer*, Stockholm: Skolverket. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/allmannarad/2012/systematiskt-kvalitetsarbete---for-skolvaseendet>

² Skolinspektionen (2012) *Rektors ledarskap med ansvar för den pedagogiska verksamheten*, Stockholm: Skolinspektionen

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr22, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever och elevhälsa samt inkommen dokumentation och offentlig statistik

Målfokus och variation

Undervisningen är överlag strukturerad men är inte tillräckligt tydliggjord för eleverna. Lektionerna är visserligen uppbyggda så att momenten bildar ett logiskt flöde, men det är inte alltid synliggjort för eleverna. I gymnasiegemensamma ämnen inleds ofta lektioner med en genomgång. I viss undervisning är lektionernas struktur, logiska flöde eller genomgångar inte alltid tydligt för eleverna. Exempelvis kan det gälla begreppsförklaringar eller vad syftet med olika moment är. Det finns dock flera goda exempel på lärare som har genomgångar som fångar eleverna och väcker intresse för innehållet. Eleverna får bara ibland ta del av en kvalitativ avslutning på lektionerna som exempelvis innefattar sammanfattning/repetition, reflektion eller utvärdering, även om det finns flera goda exempel på att vissa lärare kan göra sådan avslutning. I gymnasiegemensamma ämnen förmedlar lärarna inte alltid av syfte med lektionen, lektionsmoment eller undervisningens innehåll för eleverna, medan syftet i undervisningen är tydligare för eleverna i yrkeskurser.

Graden av variation i undervisningen skiljer sig åt mellan lärare och ämnen. När undervisningen är varierad skapar lärarna förutsättningar för eleverna att ta del av olika typer av genomgångar, arbetsuppgifter och gruppkonstellationer. Annan undervisning är mindre varierad och består främst av genomgångar och enskilt arbete med uppgifter eller i lärobok.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna anpassar på vissa sätt undervisningen efter elevernas skilda förutsättningar och behov, men det sker med framför allt genom individuell stöttning för enskilda elever samt med fokus på att få eleverna att nå betyget E. Det aktiva lärarstödet ges till enskilda elever på lektioner, stödlektioner utanför ordinarie undervisning och vägledning genom formativ återkoppling kring hur eleverna kan utvecklas för att nå målen. Ordinarie undervisning är dock inte fullt ut anpassad för att möta elevernas skiftande behov. Exempelvis anpassar lärarna inte alltid genomgångar och arbetsuppgifter efter var eleverna befinner sig. Lärarna tydliggör förväntningar för att nå godkänt betyg och hur eleverna ska nå dit, men arbetet för att elever ska nå längre görs i mindre utsträckning. Det finns dock lärare som använder formativ återkoppling för att uttrycka högre förväntningar och vägleda eleverna i deras inläring.

Lärarna bidrar generellt till att skapa ett tillåtande klimat där eleverna vågar testa sig fram i sin läroprocess. Det gör lärarna genom bland annat genom ett medvetet och aktivt relationellt arbete med eleverna, att de uppmanar dem att testa sig fram och tydliggör att ett felaktigt svar är en del av lärandeprocessen. Eleverna upplever dock större utmaningar med klassrumsklimatet på lektioner där olika program blandas och grupperna är större än på yrkeskurserna. Undervisningen i yrkeskurser innefattar fler aktiva insatser för att höja eleverna motivation inför studierna. Lärarna arbetar exempelvis med att knyta an syftet med undervisningens former och innehåll till elevernas framtida yrkesliv samt reflekterar tillsammans med eleverna kring hur eleverna behöver vara lärande subjekt för att kunna hantera framtida yrken. I undervisning där syftet är tydliggjort är elevernas motivation i studierna också högre.

Elevers delaktighet i undervisningen, aktivt lärarstöd och elevers reflektion och ansvar för sitt lärande

Lärarna arbetar visserligen medvetet för att ge eleverna ett aktivt lärarstöd, men i form av stöd till enskilda elever snarare än aktivt lärarstöd i ordinarie undervisning på ett sätt som främjar elevernas självständighet. Lärarna förbereder inte fullt ut eleverna för att självständigt ta ansvar för sin inläring, exempelvis vid elevaktiva moment. Eleverna behöver i stället aktivt stöd från lärare eller resurspersonal för att förstå undervisningsinnehållet, uppgifterna eller för att kunna vara aktiva i sin inlärningsprocess. Lärarna arbetar mycket aktivt med att ge eleverna sådan vägledning, både under lektionerna och även utanför ordinarie undervisning. Vid denna stöttning tydliggör lärarna arbetsformer eller syfte med lektionerna och undervisningsinnehåll. Eleverna beskriver exempelvis att de inte alltid förstår struktur, uppgifter eller genomgångar men att

lärare kan tydliggöra det i efterhand för dem. I yrkesämnen har eleverna ofta tillgång till flera vuxna som handleder och vägleder dem i deras arbetet. Lektionerna kan ta sig informell karaktär av en dialog mellan elever och lärare utifrån styrdokumentet eller elevernas frågor.

Lärarnas arbete med delaktighet och att främja metakognitiva reflektioner är begränsat och lärarna arbetar generellt inte tillräckligt med att vägleda eleverna till att ta ett succesivt ansvar för sin inläring. Elevernas delaktighet och reella inflytande över undervisningen skiljer sig åt. I vissa ämnen får eleverna en mer begränsad form av inflytande och får främst vara delaktiga i beslut om tid och form för examination. I annan undervisning gör lärarna eleverna delaktiga i planeringen av hela kurser. Eleverna får möjlighet att utvärdera undervisningen, även om det sker mer utförligt hos vissa lärare än andra. Ofta avslutas kurser med utvärderingar som kan variera i omfång. Hos vissa lärare har elevernas utvärderingar tydligare genomslag i undervisningen än andra.

Lärarna främjar inte fullt ut elevernas förmåga att reflektera kring undervisningsinnehållet. Vissa lärare låter eleverna återkommande reflektera kring undervisningsinnehåll för att främja deras kritiska tänkande. Det sker exempelvis genom att reflektera kring dilemmat, gör tolkningar av texter eller fenomen och genom källkritiska övningar. Andra lärare arbetar i begränsad omfattning med metoder för att främja reflektion kring undervisningsinnehållet. Då får eleverna snarare arbeta med frågor som har korrekta eller inkorrekta svar. Det skiljer sig åt mellan lärarna i vilken utsträckning ger eleverna möjlighet att reflektera kring sitt eget lärande. Lärarna som arbetar med det gör det exempelvis genom att låta eleverna vara delaktiga i planeringen av kurser och vägleda dem i reflektioner kring undervisningens mål och syfte. Ett annat exempel är att lärarna låter eleverna utvärdera sin egen insats i samband med utvärderingar av undervisningen. Det är dock bara vissa enskilda lärare som aktivt arbetar med att främja elevernas metakognitiva förmågor och vägleda dem till att ta ett ökande eget ansvar för sina studier.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så eleverna får möjlighet att reflektera över sitt lärande och får strategier för att kunna ta ansvar för sitt eget lärande.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att ordinarie undervisning inte är utformad för att eleverna självständigt ska kunna ta ansvar för sin inläring. Det finns en risk för att lärarnas aktiva stöttning till eleverna

leder till att eleverna inte alltid får vägledning eller utrymme för att självständigt utvecklas i sina lärprocesser. Balansen mellan lärarens genomgångar och elevernas självständiga arbete är inte alltid utformad på ett sätt så att eleverna förbereds för att hantera det självständiga arbetet med uppgifter. Om lärarna aktivt arbetar för att bidra till elevernas självständighet finns en möjlighet att elevernas självständighet utvecklas och i förlängningen förbättra elevernas kunskaper och förmågor.

Skolinspektionen rekommenderar därför lärarna att tillsammans med rektor och elevhälsan samt utbildad specialpedagog utveckla undervisningen för att ordinarie undervisning i högre grad ska bidra till att eleverna kan bli självständigt ansvarstagande i sin egen lärprocess. Ett första steg kan vara att inventera var eleverna befinner sig i sin kunskapsutveckling, exempelvis genom diagnostiska test eller samtalsövningar. Utifrån detta kan lärarna utarbeta strategier och välja didaktiska metoder så att genomgångar och arbetsuppgifter har möjlighet att möta och nå fram eleverna, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling. Det kan exempelvis vara att tydligare synliggöra lektionernas struktur, syfte med lektioner och dess olika moment. Det kan även vara att synliggöra förväntningar på vad eleverna ska uppnå och hur de ska nå dit. Myndigheten rekommenderar vidare lärarna och övrig personal att lägga upp undervisningen genom att använda lektionstiden för att förbereda eleverna för steget som innebär individuellt arbete. En del av arbetet kan vara att fördela tiden så att genomgångarna i högre grad förbereder eleverna för enskilt arbete. En annan del kan vara att ge eleverna vägledning, strategier och instruktioner för självständigt kunna ta ansvar för sitt eget lärande. Utifrån detta rekommenderar Skolinspektionen lärarna att arbeta fram metoder och förhållningssätt som innebär att de tydliggör förväntningar på vad och hur eleverna ska lära sig för att nå längre i sin utveckling, samt sätt som vägleder dem att självständigt nå dit. I arbetet med anpassningar till alla elever skilda behov kan handledning och gemensam reflektion tillsammans med utbildad specialpedagog vara hjälpsamt. För inspiration i utvecklingsarbete rekommenderas Skolverkets forskningsartikel *Självständighet kräver att elever lär sig hur man lär sig*.³

³ Skolverket (2017). *Självständighet kräver att elever lär sig hur man lär sig*. Stockholm: Skolverket.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-om-forskning/sjalfvstandighet-kraver-att-elever-lar-sig-hur-man-lar-sig>

För vidare inspiration kring strukturerad undervisning rekommenderas Skolverket (2024). *Strukturerad undervisning en modell i sex steg*. Stockholm: Skolverket.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/strukturerad-undervisning---en-modell-i-sex-steg>

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Arbete för trygghet och studiero

Personalen arbetar, under ledning av rektorn, på flera sätt medvetet för att skapa trygghet för eleverna på skolan. Personalen arbetar med ett främjande trygghetsarbete som omfattar aktiviteter och insatser på olika nivåer. Exempelvis arbetar personalen aktivt för att skapa tillitsfulla relationer till eleverna. Det pågår också kontinuerliga insatser där trygghetsarbete knyts till läroplanens värdegrund genom temadagar, föreläsningar och workshops med eleverna. Rektorn sätter in förebyggande och åtgärdande insatser utifrån sin uppföljning av tryggheten på skolan. Exempelvis har rektorn identifierat platser och situationer med risk för ökad otrygghet och satt in ökad vuxennärvaro för att öka tryggheten där. Rektorn har även identifierat att det förekommer hårt språkbruk som riskerar elevernas trygghet. Det främjande arbetet har knutits till språkbruk och personalen markerar när de uppmärksammar det. Granskningen visar dock att personalen inte alltid fångar upp när språkbruk som riskerar tryggheten används.

Personalen bedriver i vissa delar ett samlat arbete för att främja studiero på skolan, men det saknas samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet. Det finns gemensamt överenskomna ordningsregler för trygghet och studiero som tagit fram tillsammans med eleverna. Det finns också gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa en lugn miljö i klassrummen men det varierar på vilket sätt de följs. Exempelvis ska elevernas mobiltelefoner samlas in vid lektionsstart och det finns fasta platser i vissa ämnen. Det varierar dock i vilken utsträckning lärarna följer överenskommelserna. Lärarna har tillsammans diskuterat hur struktur på lektionerna främjar studiero, men har inte lika utförligt samverkat eller tagit fram gemensamma förhållningssätt kring hur de kan agera åtgärdande när studieron brister. Rektorn har inte heller initierat några gemensamma

diskussioner om det. Arbetet för studiero blir istället gemensamt när behov av åtgärdande arbete uppkommer. Först då kan arbetet innefatta gemensamma diskussioner om både främjande och åtgärdande insatser.

Granskningen visar att det finns större utmaningar gällande studieron i de gymnasiegemensamma ämnena. Eleverna uttrycker också att det är ett mindre tillåtande klassrumsklimat under vissa av dessa lektioner. Vissa lärare arbetar mer aktivt med att bidra till trygghet och studiero under lektionerna än andra. Lärarna saknar ett gemensamt och strukturerat arbete för att bidra till elevernas trygghet när elever från olika program deltar i samma lektioner i de gymnasiegemensamma ämnena. Exempelvis används inte alltid de beslutade fasta platserna i klassrummen så att elever från olika program blandas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, ta fram och implementera gemensamma förhållningssätt som leder till främjande och åtgärdande insatser för studiero, så att eleverna inte störs i sina studier.

Motiveringen till beslutet är att rektorn inte leder ett sammanhållande arbete för gemensamma arbets- och förhållningssätt för studiero. Det finns en variation i hur lärarna följer rutiner, arbetar främjande och hanterar uppkomna brister i studieron. Granskningen visar också ett behov av att rektorn och lärarna arbetar mer aktivt med att skapa ett tillåtande klimat på lektioner där elever från olika program blandas. Om rektorn och lärarna skapar en gemensam grund i arbetet med studiero och trygghet i undervisningen ökar möjligheten för förutsägbarhet för eleverna och för studiero i undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna diskutera vad som kännetecknar god studiero och ett tillåtande klassrumsklimat med tillitsfulla relationer mellan eleverna. Det kan till exempelvis handla om att rektorn initierar ett kollegialt lärande och leder gemensamma diskussioner om förhållningssätt, metoder och rutiner. I arbetet kan rektorn även engagera elevhälsans funktioner och/eller en utbildad specialpedagog. För inspiration i arbetet rekommenderas Skolverkets *Främja trygghet och studiero*.⁴

⁴ Skolverket (2025). *Främja trygghet och studiero*. Stockholm: Skolverket.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/vardegrund-och-arbetsmiljo/framja-trygghet-och-studiero>

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Gy11, 2.5 Bedömning och betyg, 3. Examensmål för alla nationella program, 4. Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr22, 5. Kursplaner (för elever som läser grundskoleämnena på introduktionsprogram)

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns analys av betyg

Rektorn följer visserligen upp betyg på skolan men arbetet saknar en tydlig systematik i uppföljning av betyg för att identifiera eventuella omotiverade avvikelser och för att verka för likvärdig betygssättning. Rektorn leder betygskonferenser vid termins- och läsårsavslut där lärarna och rektorn tittar på mönster samt likheter och skillnader i betyg i relation till andra skolor. De kollegiala samtalen om betyg har innefattat ett likvärdighetsperspektiv. Nuvarande rektorn saknar dock bild av hur analysarbetet har gått till och hur uppföljningar sker när eventuellt omotiverade avvikelser identifieras. Rektorn planerar för att mer utförligt analysera mönster och avvikelser samt följa upp orsakerna till dem för att i högre grad säkra likvärdig betygssättning.

Lärarnas kvalitetssäkring av bedömning och betyg

Lärarna har vissa men inte tillräckliga förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor. Rektorn har organiserat viss samverkan kring betygssättning som tar sikte på likvärdig betygssättning. Nuvarande rektorn saknar dock bild av hur samverkan kring bedömning och betyg sker eller vilka metoder för likvärdighet som lärarna använder. Samverkan leds inte av rektorn utan sker framför allt informellt mellan lärarna på skolan. Vissa lärare arbetar strukturerat med samedömning av elevunderlag utifrån likvärdighetssyfte medan andra lärare informellt tar kontakt med varandra vid osäkra fall. Flera lärare på skolan saknar dessutom ämneskollegor på skolan och flera lärare undervisar dessutom i ämnen som de saknar behörighet i. Trots det finns inte i alla ämnen en

strukturerad samverkan med ämneskollegor på andra skolor eller med behörig lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda lärarnas samverkan så att lärarna på ett systematiskt sätt kvalitetssäkrar bedömningar och betyg utifrån ett likvärdighetsperspektiv.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att samverkan kring bedömning och betygssättning inte är tillräckligt strukturerad för alla lärare. Det skiljer sig också åt i vilken utsträckning lärarna använder sig av flera och varierade metoder för att kalibrera och kvalitetssäkra sina betyg. Om lärarna inte får förutsättningar att samverka kring bedömningar och betygssättning och använder sig av fler olika metoder finns risk att likvärdigheten brister.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att leda lärarnas samverkan för att se till att en strukturerad samverkan kring betygssättning sker samt att lärarna använder sig av flera olika metoder för att säkra en likvärdiga betyg. Det kan ske genom att rektorn planerar för och ger förutsättningar för lärarna att samverka och leder samverkan genom att tydliggöra vilka metoder som ska och kan användas för kvalitetssäkring. Exempel på metoder är gemensam tolkning av styrdokumentet, gemensamt arbete med att ta fram exempel på elevunderlag för olika betygssteg eller sambedömning i kalibreringssyfte. En del av arbetet skulle även kunna vara att ha samverkan med lärare på andra skolor. Det skulle både kunna minska risken med egna "måttstockar" inom skolan och öka möjligheterna till samverkan kring bedömningar och betygssättning med behöriga ämneskollegor.

På Skolinspektionens vägnar

X Lena Knutsson

Beslutsfattare
Signerat av: Lena Knutsson

X Arne Hellmark

Föredragande
Signerat av: Arne Hellmark

I handläggningen av ärendet har även utredaren Maria Lindersson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- Två intervjuer med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 19-20 februari 2025. Intervjun med rektorn genomfördes genom videolänk den 28 februari 2025. Besöket genomfördes av utredarna Arne Hellmark, Lena Knutsson och Maria Lindersson.

Årjängs gymnasieskola har kommunal huvudman och är kommunens enda gymnasieskola. Vid granskningen gick ungefär 50 elever på skolan. Skolan har yrkesprogram och introduktionsprogram.

Skolenheten leds av en rektor som även ansvarar för annan verksamhet inom huvudmannen. Vid tillfället för granskningen hade nuvarande rektorn haft sin tjänst i cirka sex veckor. När Skolinspektionen i beslutet använder begreppet rektor syftar myndigheten på funktionen och inte personen som för närvarande har rollen.